

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83009,Hoyer-Henryk-Ferdynand-mlodszy.html>
2022-10-03, 17:31

Hoyer Henryk Ferdynand (młodszy)

HOYER Henryk Ferdynand młodszy (13 VII 1864, Warszawa – 17 X 1947, Kraków) lekarz, anatom, histolog. Syn Henryka Fryderyka, zwanego starszym, i Ludwiki z domu Werner.

Po ukończeniu w 1886 niemieckiego gimnazjum w Bydgoszczy studiował medycynę na uniwersytetach we Wrocławiu, Strasburgu i Berlinie, gdzie zdał egzamin lekarski i w 1892 uzyskał doktorat, a następnie przez parę miesięcy był prywatnym asystentem bakteriologa P. Ehrlicha, późniejszego noblisty. Potem był asystentem w katedrach anatomii opisowej w Würzburgu i od 1893 w Strasburgu, by w 1894 objąć kierownictwo Katedry Anatomii Porównawczej UJ w Krakowie jako profesor nadzwyczajny (od 1904 zwyczajny). W 1909–10 był dziekanem wydziału filozoficznego UJ, a 1929/30 rektorem tej uczelni. W 1902 został członkiem korespondentem AU, w 1920 członkiem czynnym PAU, 1934–39 pełnił funkcję jej wiceprezesa. Doktoraty honoris causa przyznały mu wydziały filozoficzny (1924) i rolniczy (1934) UJ. Aresztowany 6 XI 1939 w ramach Sonderaktion Krakau, był przetrzymywany w obozie Sachsenhausen. Po zwolnieniu prowadził aptekę w szpitalu dla jeńców wojennych. W 1945 powrócił na uczelnię.

H. był uczonym wszechstronnym, łączył w swoim warsztacie badawczym anatomię porównawczą z rozwojową, a także z histologią oraz embriologią, współtworząc, obok takich badaczy jak K. Kostanecki czy E. Godlewski młodszy, znakomitą tradycję polskiego przyrodoznawstwa. Stał na stanowisku badawczym bliskim ewolucjonizmowi. Uważany jest za jednego z głównych przedstawicieli polskiej szkoły anatomii porównawczej, w której uchodził za faktycznego twórcę podstaw metodologicznych i klasyfikacyjnych morfologii kręgowców. Dzięki jego staraniom powstał

najnowocześniejszy na ziemiach polskich Zakład Anatomii Porównawczej UJ.

H. był światowego formatu specjalistą w zakresie anatomii układu chłonnego kręgowców i anatomii układu krążenia ryb. Już w Strasburgu przeprowadził gruntowne badania nad histologiczną budową śledziony, poświęcając dużo uwagi charakterystyce przebiegu w niej naczyń krwionośnych. Materiał do tych badań obejmował wiele gatunków ryb, płazów, gadów oraz ssaków. Uzyskane wówczas wyniki posłużyły mu za materiał porównawczy w późniejszych badaniach nad strukturą układu żylnego w śledzionie człowieka. Miał też H. znaczący udział w badaniach nad filogenezą mięśnia sercowego. Opowiadał się za mitotycznym podziałem jąder w komórkach mięśnia sercowego oraz wykazał, że cechą charakterystyczną tych komórek jest ciągłość występujących w nich włókien kurczliwych. Zajmował się także metodyką badań eksperymentalnych, szczególnie w odniesieniu do histologii i anatomii, oraz paleozoologią. Zdołał m.in. wykazać obecność stożka tętniczego u ryb kostno-szkieletowych. Opracowywał też liczne znaleziska z wykopalisk, m.in. wyjątkowo dobrze zachowane części miękkie mamuta, pomagając w pracach badawczych krakowskim archeologom.

H. intensywnie zajmował się histologią rozwojową układu chłonnego, zyskując renomę międzynarodową jako znawca tej problematyki. Do Krakowa przybywali liczni zagraniczni goście, by móc bezpośrednio uzyskać dostęp do jego metody i przeanalizować wyniki uzyskane w tamtejszym ośrodku. H. wziął udział w dyskusji o pochodzeniu układu chłonnego, przychylając się do tzw. koncepcji żylniej, którą przeciwstawiano wówczas tzw. koncepcji szpar tkankowych. Udowodnił m.in., że naczynia chłonne kijanek powstają jako charakterystyczne wypuklenia ścian żylnych i od samego początku przyjmują strukturę naczyń rurowych. W pracach porównawczych układu chłonnego badał jego genezę i rozwój już na poziomie zarodkowym kręgowców. Opracował schemat, dzięki któremu mógł stworzyć podstawy anatomii porównawczej naczyń limfatycznych. Wyniki badań podsumował w monografii *Das Lymphgefässsystem der Wirbeltiere vom Standpunkte der vergleichenden Anatomie*

(1934), która stała się wówczas najnowocześniejszym i najwszechstronniejszym opracowaniem podręcznikowym tego zagadnienia. H. był też autorem podręcznika dla studentów rolnictwa – *Anatomia porównawcza zwierząt domowych* (1927). Opracował skuteczną i przez dziesięciolecia stosowaną metodę wypełniania włosowatych naczyń chłonnych tuszem za pomocą specjalnie skonstruowanego aparatu. Weszła ona do kanonu metodyki preparatorskiej.

PSB (Z. Grodziński); Śródka.

Z. Fedorowicz: *Henryk Hoyer młodszy*, Kraków 1963; W. Kilarski: *Polish Pioneers in Research on Vertebrate Circulatory Systems at the Jagiellonian University of Kraków (Poland)*, „International Journal of Developmental Biology” 2008, Vol. 52, Nos. 2/3; S. Skowron: *Biologiczna szkoła krakowska*, Warszawa 1970, s. 54–61; „Rocznik TNW” 1947, s. 142–147 (Z. Grodziński).

Ryszard Witold Gryglewski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)